

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih (prenovitev) – o izvajanju Akta za mala podjetja

(COM(2009) 126 konč. - 2009/0054 (COD))

(2010/C 255/07)

Poročevalka: **ga. BONTEA**

Svet Evropske unije je 1. julija 2009 sklenil, da v skladu s členom 95 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o naslednjem dokumentu:

Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih (prenovitev) – o izvajanju Akta za mala podjetja

COM(2009) 126 konč. – 2009/0054 (COD).

Strokovna skupina za enotni trg, proizvodnjo in potrošnjo, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 17. novembra 2009. Poročevalka je bila ga. BONTEA.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 458. plenarnem zasedanju 16. in 17. decembra 2009 (seja z dne 17. decembra) s 145 glasovi za, 3 glasovi proti in 2 vzdržanima glasovoma.

1. Sklepi in priporočila

Odbor meni, da so potrebne naslednje izboljšave predloga direktive:

— za javna naročila:

1.1 Odbor pozdravlja in podpira izvajanje Akta za mala podjetja (*Small Business Act – SBA*) in predlog direktive, saj sta izboljšanje zakonodajnega okvira, ki bo omogočilo skrajšanje plačilnih rokov, in boj proti zamudam pri plačilih še posebej pomembna in koristna ukrepa.

— nujna uvedba predpisa, ki bi zavezoval k plačilu računov v roku največ 30 koledarskih dni ter odpravil izjemo od tega pravila ali jo vsaj omejil na največ 60 koledarskih dni po dostavi blaga; državni organi zagotovo nimajo večjih težav s financiranjem svojih dejavnosti kot MSP;

1.2 Ustrezna zakonodaja je sicer potrebna in koristna, vendar pa ne more odpraviti zamud pri plačilih; oblikovati je treba številne kompleksne ukrepe in okrepiti sodelovanje na vseh ravneh. Mala in srednje velika podjetja (MSP) ter njihove organizacije morajo pri tem imeti pomembno vlogo.

— prav tako tudi odprava ali pa vsaj omejitev področja uporabe izjeme glede najdaljšega, tridesetdnevnega, postopka sprejemanja;

— za vse trgovinske posle:

1.3 Odbor meni, da je treba določiti kratke, obvezne plačilne roke za vse državne organe in institucije na evropski, nacionalni, regionalni in lokalni ravni. Odobrava sprejete ukrepe Evropske komisije, na podlagi katerih naj bi Komisija neposredno upravljala plačila, ter podpira Komisijo pri nadaljnjem izvajanju in razvoju teh ukrepov na vseh ravneh. Poziva, da se takoj začnejo uporabljati določbe glede rokov, potrebnih za prenos direktive, da bi v trenutnih kriznih razmerah podjetjem zagotovili učinkovito podporo.

— v primeru zamud pri plačilih, uvedba pravne obveznosti plačevanja obresti, nadomestil in minimalnih notranjih stroškov, v kolikor pogodbe ne predvidevajo ugodnejših klavzul za upnike;

— oblikovanje zakonodaje o skrajno krivičnih pogodbenih klavzulah in o nespornih terjatvah;

— upoštevanje načel poštene konkurence in poslovne etike pri uveljavljanju svobode sklepanja pogodb z omejitvijo zlorab pravic.

1.4 Odbor opozarja na svoje prejšnje predloge ⁽¹⁾ in poudarja, da so za popolno uresničitev cilja direktive potrebni ukrepi, ki bodo povečali dostop MSP do javnih naročil in jim tako omogočili, da imajo večje koristi od predpisanih pravil.

1.5 Pri prenosu direktive in spremljanju sprejetih ukrepov je treba spodbujati sodelovanje in kakovosten socialni dialog med državnimi organi, socialnimi partnerji in organizacijami MSP.

1.6 Pri podizvajanju javnih naročil in odnosih MSP z velikimi podjetji, tudi z velikimi maloprodajnimi podjetji, se moramo izogibati podaljšanju plačilnih rokov in zamudam pri plačilih. V sektorjih, kjer obstaja velika verjetnost neutemeljenega podaljševanja plačilnih rokov, bi lahko državni organi po potrebi preverjali ali pa določali roke za plačilo, ne da bi pri tem podjetjem naložili dodatne obveznosti ali stroške.

1.7 Odbor državam članicam priporoča, naj okrepijo sodelovanje in predvidijo skupne ukrepe obveščanja in podpore MSP v primeru zamud pri plačilih pri opravljanju čezmejnih transakcij.

1.8 Na evropski ravni bi lahko oblikovali posebno spletno stran, ki bi bila na voljo v vseh delovnih jezikih in bi vsebovala pomembne informacije o prenosu direktive, pravnem okviru, veljavnih postopkih za izterjavo terjatev, vključno z arbitražo in poravnavo, ter druge praktične informacije, ki bi jih zagotovile posamezne države članice. Na nacionalni ravni bi bilo treba poskrbeti za obsežno širjenje teh informacij prek sistema „vse na enem mestu“ in organizacij MSP.

1.9 Ukrepi, na podlagi katerih bi državni organi pospešili plačevanje, so koristni tudi na področju davčne zakonodaje (vračilo DDV, ureditev na področju davkov itd.), saj na tem področju v nekaterih državah prihaja do obžalovanja vrednih ravnanj, ki povzročajo finančna ozka grla.

1.10 Odbor ponovno poudarja svoj predhodni predlog o „ustanovitvi posvetovalnega odbora, v katerem bi lahko sodelovale vse zainteresirane strani in ki bi lahko deloval s podporo ESS“ ⁽²⁾.

2. Uvod

2.1 Trenutno stanje in posledice zamud pri plačilih

2.1.1 V trgovinskih poslih EU:

— je uveljavljena splošna praksa odloga plačil;

— prihaja do številnih zamud pri plačevanju računov, predvsem pri javnih naročilih, kjer so v povprečju zamude dolge 67 dni ⁽³⁾, v zasebnem sektorju pa 57 dni;

— se je v nekaterih državah razvila „kultura poznega plačevanja“, ki postaja splošno razširjena praksa ter ima gospodarske in socialne posledice, ki so še posebej resne, zlasti v času krize, saj so razlog za stečaj enega od štirih podjetij in izgubo več kot 450 000 delovnih mest na leto. Zaradi neprimernih praks bodo podjetja v letu 2009 izgubila 270 milijard EUR, tj. 2,4 % BDP v EU, v primerjavi z 1,5 %, predvidenim v načrtu za oživitev gospodarstva ⁽⁴⁾;

— se zamude pri plačilih uporabljajo kot nadomestek bančnih kreditov;

— so v številnih primerih plačilni roki neupravičeno dolgi, kar je pogosto posledica privilegiranega položaja. To zelo negativno vpliva zlasti na manjša podjetja, obrtna podjetja ter celo na srednje velika podjetja.

2.1.2 MSP so pri pogajanjih ranljiva zaradi:

— svoje stopnje konkurenčnosti in položaja na trgu;

— strahu pred tem, da bi ogrozila odnose s svojimi strankami;

— omejenih možnosti, da bi bila konkurenčna glede plačilnih rokov, ki jih ponujajo strankam;

— omejenih izkušenj ter človeških in materialnih virov, ki bi bili potrebni za začetek pravnih postopkov izterjave dolgov. Te težave so še toliko večje v primeru čezmejnih transakcij.

2.1.3 Zamude pri plačilih

— povzročajo **znatne dodatne stroške** podjetjem-upnikom in otežijo njihovo finančno upravljanje, saj negativno vplivajo na denarni tok, prinašajo dodatne bančne stroške, zmanjšujejo možnosti naložb in povečujejo negotovost številnih podjetij-upnikov, zlasti MSP. To zelo škodi njihovi konkurenčnosti, donosnosti in sposobnosti preživetja, še posebej v časih, ko je dostop do financiranja omejen in drag;

⁽¹⁾ UL C 224, 30.8.2008; UL C 182, 4.8.2009.

⁽²⁾ UL C 407/50, 28.12.1998.

⁽³⁾ Z velikimi razlikami med državami članicami ter med severom in jugom.

⁽⁴⁾ Intrum Justitia, „European Payment Index 2009“.

- **lahko privedejo do nadaljnjih zamud** pri plačilih dobaviteljem in zaposlenim (s hudimi socialnimi posledicami) ter pri plačilih davkov, dajatev in prispevkov v državni proračun in za socialna zavarovanja (z negativnimi posledicami za javne prihodke), hkrati pa lahko ovirajo dostop podjetij do financiranja (zaposleno plačilo davkov, dajatev in prispevkov za socialna zavarovanja zaradi nepravočasnega plačila računov na primer omeji dostop do državne pomoči in do programov, financiranih s sredstvi strukturnih skladov);
- **so razlog za stečaj** sicer preživetja sposobnih podjetij, prav tako pa lahko povzročijo številne stečaje v celotni dobavni verigi s hudimi gospodarskimi in socialnimi posledicami;
- **odvrčajo gospodarske subjekte od sodelovanja na javnih razpisih**, kar ne samo izkrivlja konkurenco in škoduje delovanju notranjega trga, temveč tudi zmanjšuje sposobnost državnih organov, da učinkovito uporabijo javna sredstva in kar najboljše izkoristijo denar davkoplačevalcev;
- **lahko spodbujajo korupcijo** (da bi pospešili plačevanje računov, vezanih na javna naročila) **ali oddajo naročil, ki presegajo** odobrene proračunske omejitve;
- **negativno vplivajo na trgovino znotraj Skupnosti**: večina podjetij meni, da je pri trgovskih poslih znotraj Skupnosti nevarnost zamude pri plačilih zelo velika, kar povečuje stroške, pa tudi nezaupanje do teh poslov.

2.2 Pravna podlaga

2.2.1 Edini zakonodajni dokument na ravni Skupnosti je Direktiva 2000/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. junija 2000 o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih ⁽⁵⁾.

2.2.2 V zvezi z listino o začetku postopka za izterjavo terjatev, ki so posledica zamud pri plačilih, se uporabljajo tudi uredbe (ES) 44/2001 ⁽⁶⁾, 805/2004 ⁽⁷⁾, 1896/2006 ⁽⁸⁾ in 861/2007 ⁽⁹⁾.

2.3 Cilji na evropski ravni

2.3.1 V Aktu za mala podjetja (SBA) ⁽¹⁰⁾ je bilo izpostavljeno, da so MSP ključnega pomena za konkurenčnost gospodarstva, da morajo imeti učinkovit dostop do financiranja ter da je treba učinkoviteje izkoristiti priložnosti, ki jih ponuja enotni trg.

⁽⁵⁾ UL L 200, 8.8.2000.

⁽⁶⁾ UL L 12, 16.1.2001.

⁽⁷⁾ UL L 143, 30.4.2004.

⁽⁸⁾ UL L 399, 30.12.2006.

⁽⁹⁾ UL L 199, 31.7.2007.

⁽¹⁰⁾ UL C 182/30, 4.8.2009.

2.3.2 V Evropskem načrtu za oživitev gospodarstva ⁽¹¹⁾ je bilo poudarjeno, da je zadosten in cenovno sprejemljiv dostop do financiranja pogoj za naložbe, rast in ustvarjanje novih delovnih mest v obdobju gospodarske recesije, EU in države članice pa so bile pozvane, naj zagotovijo, da bodo državni organi račune plačevali v roku enega meseca.

2.3.3 Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih (prenovitev) uveljavlja Akt za mala podjetja ter si prizadeva za izboljšanje zmogljivosti samofinanciranja evropskih podjetij, da bi se z odstranitvijo ovir za čezmejno trgovinsko poslovanje olajšalo pravilno delovanje notranjega trga.

3. Splošne ugotovitve

3.1 Odbor pozdravlja izvajanje Akta za mala podjetja in predlog direktive, saj meni, da je nujno potrebno izboljšanje zakonodajnega okvira v zvezi z bojem proti zamudam pri plačilih izjemno pomemben in koristen ukrep.

3.2 Odbor podpira tudi hitro uveljavitev Akta za mala podjetja z uporabo ukrepov, predlaganih na ravni Skupnosti, ter še posebej podpira „predlog spremembe direktive o zamudah pri plačilih, ki naj bi povečal obveznosti in kazni za državne organe v primeru plačila po preteku 30-dnevnega plačilnega roka“ ⁽¹²⁾.

3.3 Odbor te ukrepe podpira, ker se zaveda, da imajo zamude pri plačilih obsežne in kompleksne negativne posledice za podjetja, še zlasti za MSP, kot tudi za zaposlene in za trgovinske posle znotraj Skupnosti.

3.4 Poleg boja proti zamudam pri plačilih je zelo pomembno tudi skrajšanje plačilnih rokov; v tem smislu bi lahko dopolnili naslov direktive, ukrepe iz direktive pa razporedili glede na ta dva cilja.

3.5 Čeprav so zakonodajni ukrepi potrebni in koristni, pa zaradi številnih in kompleksnih vzrokov za zamude, stanja, kakršno je osem let po sprejetju Direktive 2000/35/ES, in lokalnih okoliščin ne zadoščajo za odpravo zamud pri plačilih. Odbor države članice poziva, naj aktivno sodelujejo pri opredelitvi in izvajanju najprimernejših ukrepov v boju proti zamudam pri plačilih, in poudarja pomen kakovostnega sodelovanja in dialoga med državnimi organi, socialnimi partnerji in organizacijami MSP. V tem procesu imajo pomembno vlogo tudi sama podjetja, ki morajo vložiti več truda v obveščanje, izboljšanje svojih notranjih postopkov in ukrepanje zoper dolžnike.

⁽¹¹⁾ COM(2008) 800 konč.

⁽¹²⁾ COM(2008) 394 konč. UL C 182, 4.8.2009, str. 30.

3.6 Odbor pozdravlja naslednje ukrepe, ki bodo po njegovem mnenju imeli pozitivne učinke:

- uvedbo splošne obveznosti plačila v roku tridesetih dni za javna naročila, s čimer se bodo vzpostavili standardizirani in pregledni postopki, na podlagi katerih se bo pospešilo plačevanje;
- pravico upnika do nadomestila v višini najmanj 5 % dolgovanega zneska, da bi javne uprave odvrnili od poznega plačevanja;
- povračilo upnikovih notranjih upravnih stroškov, kar bo poleg plačila zakonitih obresti odvrtačilno vplivalo na dolžnike;
- odpravo možnosti, da se pri manjših transakcijah ne iztejejo obresti, nižje od 5 EUR;
- izboljšanje predpisov o skrajno krivičnih pogodbenih klavzulah – člen 6 predloga direktive je pomemben prispevek na tem področju;
- večjo preglednost glede pravic in obveznosti, predvidenih v direktivi;
- vzpostavitev sistema za ocenjevanje in spremljanje, ki bo omogočil boljše obveščanje ter večjo vključenost evropskih institucij in vseh zainteresiranih strani.

3.7 Vendar pa Odbor meni, da so potrebne bistvene vsebinske izboljšave predloga direktive, da bi lahko več podjetij v praksi imelo koristi od skrajšanja in spoštovanja plačilnih rokov, ter da bi povečali učinkovitost pravnih sredstev zoper dolžnike.

4. Posebne ugotovitve

4.1 Odbor zagovarja potrebo po kratkih in obveznih plačilnih rokih za vse državne organe na evropski, nacionalni, regionalni in lokalni ravni

4.1.1 S praktičnega vidika bomo dosegli pomembne pozitivne rezultate z uvedbo splošne obveznosti plačila za javna naročila v roku največ trideset dni in z določitvijo tridesetdnevnega roka za izvedbo postopkov sprejemanja in preverjanja.

4.1.2 Kratke plačilne roke in obveznost plačevanja računov bi morali uvesti in upoštevati vsi državni organi in institucije na evropski, nacionalni, regionalni in lokalni ravni.

4.1.3 Odbor pozdravlja dejstvo, da je Evropska komisija uvedla nove, strožje cilje glede plačil, ki jih neposredno upravlja, skrajšala roke predfinanciranja in začetnih plačil, poenostavila splošne postopke, potrebne za začetek projektov, in dala pobudo za poenostavitev nadzornih ukrepov. Prav tako podpira nadaljnje izvajanje in razvoj teh ukrepov na vseh ravneh. Odbor poziva državne organe, naj sprejmejo nujne ukrepe za skrajšanje in spoštovanje plačilnih rokov, ter jim priporoča, naj se pri tem oprejo na obstoječe primere dobre prakse.

4.1.4 Odbor kljub temu meni, da člen 5 predloga direktive o plačilu javnih naročil ne bo izpolnil pričakovanj in hvalevrednih ciljev Komisije, ter podaja naslednje predloge:

- da bi bil člen 5 jasen in logičen za naslovnike tega predloga direktive in da bi uresničil predlagani cilj („zato je treba plačilne roke za javna naročila, ki jih oddajo državni organi, praviloma omejiti na največ 30 dni“⁽¹³⁾), bi moral izrecno določati obveznost plačevanja računov, povezanih z javnimi naročili, v roku največ tridesetih koledarskih dni ter določati najdaljše trajanje postopka sprejemanja in ukrepe v primeru neizvajanja teh predpisov, pri čemer bi se lahko ukrepi uporabljali kumulativno;
- Odbor izraža skrb, da bi državni organi napačno uporabljali izjemo o dogovoru glede podaljšanja plačilnih rokov v utemeljenih primerih (člen 5(4)), saj ni objektivnih in natančnih meril, s katerimi bi lahko ocenili upravičenost ali sprejemljivost razlogov za podaljšanje. Državni organi so namreč hkrati v vlogi razsodnika in stranke; težave, s katerimi se srečujejo pri zagotavljanju financiranja svojih dejavnosti, pa nikakor ne morejo biti večje od tistih, s katerimi se srečujejo MSP. Odbor zato predlaga, da se ta izjema črta ali vsaj omeji, da plačilni roki v teh primerih ne bi bili daljši od 60 koledarskih dni po dostavi blaga;
- hkrati predlaga odpravo ali vsaj omejitev področja uporabe izjeme, ki jo določa člen 5(3) glede najdaljšega, tridesetdnevnega, trajanja postopka sprejemanja.

4.1.5 Pri uveljavljanju načela svobode sklepanja pogodb je treba upoštevati nekaj posebnosti:

- Direktiva ne vsebuje določb o omejitvi zlorabe pravic na področju uveljavljanja načela svobode sklepanja pogodb. Zato Odbor predlaga, da se na tem področju upoštevajo načela poštene konkurence in poslovne etike. O tem je že podal naslednje stališče: „Da bi spodbudili zdravo konkurenco in boj proti nepoštenim trgovskim praksam, je treba države članice pozvati, naj uveljavijo določbe konkurenčne prava za prepoved nepoštenih klavzul,

⁽¹³⁾ Uvodna izjava 16 v preambuli predloga direktive.

ki dovoljujejo neobičajno dolge plačilne roke, ki neupravičeno presegajo povprečno trajanje prodajnega cikla (več kot 60 dni)" (14).

— Pri javnih naročilih se jamstva za dobro izvedbo obveznosti zahtevajo samo od podjetnikov, medtem ko državni organi ne dajejo podobnih jamstev za pravočasno plačevanje; to neravnovesje bi bilo treba odpraviti.

— Načelo svobodnega sklepanja pogodb se pri določanju plačilnih rokov in trajanju postopka sprejemanja pri javnih naročilih ne more v celoti uveljaviti, saj podjetja nimajo prave moči za pogajanje z državnimi organi.

— Svoboda sklepanja pogodb bi se morala uveljavljati z uvedbo klavzul, ki bi bile ugodnejše za upnika, in ne z določbami, ki so v nasprotju s splošnimi pravili. Odbor predlaga, da se besedilo „razen če ni drugače določeno in ustrezno utemeljeno“ (člen 5(3)) nadomesti z besedilom „razen če obstajajo druge določbe, ki so ugodnejše za upnika“. Ta predlog se nanaša tudi na člen 4(1) o nadomestilu stroškov izterjave.

4.2 Uvedba pravne obveznosti dolžnikov glede plačevanja obresti, nadomestil in minimalnih notranjih stroškov

4.2.1 Na Finskem in Švedskem se obresti za zamude pri plačilih izterjajo avtomatično in o tem ne razsojajo sodišča. To prakso bi morali uporabljati povsod. Odbor predlaga, da se sprejme pravna obveznost (pravica) plačevanja obresti, nadomestil in drugih povračil minimalnih notranjih stroškov ob upoštevanju načela svobode sklepanja pogodb, v okviru katerega bi bila zakonsko predvidena možnost dogovora o pogojih in zneskih, ugodnejših za upnika. Tako bi MSP lahko to pravico uveljavljala brez dodatnega npora ali obotavljanja zaradi svojega neugodnega položaja.

4.3 Odnosi z organizacijami

4.3.1 Pri prenosu direktive ter izvajanju in spremljanju sprejetih ukrepov za skrajšanje in upoštevanje plačilnih rokov se je treba posvetovati z organizacijami delodajalcev in organizacijami MSP ter jih vključiti v ta proces. Pomagati jim je treba pri razvijanju interaktivnih spletnih informacijskih storitev, kot tudi storitev svetovanja in pomoči njihovim članom glede zamud pri plačilih in nepoštenih klavzul.

4.3.2 Odbor predlaga, da se v besedilu člena 6(3) o ukrepih za preprečevanje nadaljnje uporabe skrajno krivičnih klavzul izrecno navedejo „organizacije delodajalcev in organizacije MSP“, saj lahko uporabljeni izraz (organizacije) povzroči težave pri prenosu.

4.3.3 Če lahko organizacije delodajalcev in zlasti organizacije MSP pomembno prispevajo k pripravi poročila iz člena 10 predloga direktive, je treba v poročilo vključiti tudi njihovo stališče.

4.4 Odbor meni, da je treba predvideti učinkovita in uspešna pravna sredstva zoper dolžnike.

4.4.1 Odbor poudarja, da je treba uvesti enostavne, hitre in učinkovite postopke za izterjavo dolgov, ki bodo dostopni podjetnikom, predvsem iz MSP, ter zahteva, da se izvršilni naslov za nesporne terjatve pridobi v roku največ 90 dni (člen 9). Izboljšati je treba tudi postopke za ugotavljanje obstoja skrajno krivičnih pogodbnih klavzul.

5. Druge ugotovitve in predlogi

5.1 Odbor se zavzema za izboljšanje zakonske ureditve glede skrajno krivičnih pogodbnih klavzul (člen 6) in predlaga njeno izvedbo z določitvijo ustreznih meril, in tako, da se na seznam klavzul, ki vedno veljajo za skrajno krivične, doda tiste, ki izključujejo plačilo nadomestila za stroške izterjave, ter klavzule o pridržku lastninske pravice in jamstvu za vestno izvajanje obveznosti plačevanja.

5.2 Odbor potrjuje svoje stališče glede položaja fizičnih oseb, ki s strogo pravnega vidika niso zajete v področje uporabe direktive v sedanjih obliki, ampak zanje veljajo podobni pogoji pri njihovih stikih s posameznimi podjetji in javno upravo. Odbor poziva „Komisijo, naj predvidi študije o teh vprašanih in se odloči, ali je treba v direktivo vključiti določene vidike odnosov s potrošniki ali pa pripraviti posebne predloge“ (14).

5.3 Odbor predlaga, da se opredeli pojem „nesporne terjatve“ (člen 9). Terjatve ne bi smele biti več sporne, če obstaja račun, ki ga je podpisal upravičenec, ali dokument, ki dokazuje, da je upravičenec prejel blago.

5.4 Odbor opozarja tudi na naslednje:

— treba bi bilo črtati določbe iz člena 1(2)(b), ki v področje uporabe nove direktive ne vključuje pogodb, sklenjenih pred 8. avgustom 2002, in jih vključiti v člen 11(4), ki določa datum prenosa;

(14) UL C 407/50, 28.12.1998.

- pri opredelitvi „obresti“ v členu 2(5) bi morali predvideti možnost dogovora, tudi z državnimi organi, o višini obresti;
- da bi se izognili težavam pri prenosu, je treba natančno navesti tri kategorije javnih naročil (pogodbe o dobavi, storitvah in delu) ali pa samo na splošno navesti „javna naročila“; (člen 5(1), (2) in (6) pogodb o delu ne vključuje);
- z nadomestitvijo izraza „dan, na katerega dolжник prejme račun“ z izrazom „dan, na katerega je bil dolžniku poslan račun“ (člen 3(2)(b) in člen 5(2)(b)) bi poenostavili breme dokazovanja in zmanjšali stroške pošiljanja po pošti ali prijave elektronskih računov;
- v členu 4(1) bi bilo treba pojasniti, ali se pojem „dolg“ nanaša samo na vrednost proizvoda ali pa zajema tudi DDV in druge stroške, kot na primer stroške prevoza;
- v členu 5(5) o pravici do nadomestila v višini 5 % dolgovane zneska, bi morali pojasniti, ali je možno tudi nadomestilo, višje od navedenega odstotka, ko za to obstajajo ustrezni dokazi.

5.5 Morali bi preprečiti uvedbo neupravičeno dolgih plačilnih rokov in zamude pri plačilih v primerih:

- podizvajanja javnih naročil (za podizvajalce bi morali uporabljati enaka pravila plačevanja, kot veljajo za državne organe);
- dobav blaga v okviru trgovskih verig. Odbor je že predlagal vzpostavitev „kodeksa ravnanja na prostovoljni podlagi, ki bi temeljil na pisnih pogodbah“, da bi „imela MSP že z minimalnimi jamstvi dostop do široke distribucije“⁽¹⁵⁾, velikim maloprodajnim podjetjem in/ali dobaviteljem pa bi tako onemogočili izvajanje pritiska.

5.6 Vsako leto, in to vsaj prva tri leta izvajanja direktive, bi bilo treba pripraviti in predložiti poročilo, predvideno v členu 10, da bi lahko stalno ocenjevali rezultate in lažje izmenjavali dobre prakse.

5.7 EESO podpira razširjanje in razvoj dobrih praks na področju boja proti zamudam pri plačilih in krajšanja plačilnih rokov:

- Evropska komisija:
  - ukrepi za skrajšanje roka za plačilo začetnega predfinanciranja v okviru nepovratnih sredstev in naročil EU s 30 na 20 dni (to znaša 9,5 milijarde EUR); za ostala centralno upravljana plačila je cilj skrajšati plačilne roke s 45 na 30 dni (v primeru subvencij);
  - pogostejša uporaba pavšalnih stopenj in zneskov za nepovratno financiranje in centralno upravljane gospodarske pogodbe;
  - poenostavitev splošnih postopkov pred začetkom projektov, kar lahko pospeši plačila: predlagani so ukrepi, ki bi službam Komisije omogočili objavo razpisov za dve leti in uporabo standardiziranih postopkov za razpise;
  - spodbujanje poenostavitve nadzornih ukrepov, kadar je to mogoče.
- Združeno kraljestvo: državni organi so se zavezali k plačevanju računov v roku 10 dni.
- Irska, Belgija, Poljska, Portugalska, Češka republika: vlade so se zavezale, da bodo zmanjšale zamude pri plačilih, zlasti v primeru državnih organov.
- Belgija: zvezna vlada je v okviru zveznega investicijskega sklada vzpostavila novo posebno „premostitveno posojilo“ za financiranje zamud pri plačilih vseh državnih organov (in ne zgolj zamud pri plačilih na zvezni ravni).
- Španija: *Instituto de crédito Oficial* (ICO) je za leto 2009 uvedel likvidnostno posojilo v višini 10 milijard EUR za prednostna posojila, s katerimi bi pokrili likvidnostne potrebe MSP in samozaposlenih. Za ta sredstva veljajo pravila sofinanciranja, na podlagi katerih 50 % sredstev pokrije ICO, 50 % pa druge kreditne ustanove. Poleg tega imajo lokalne oblasti na voljo tudi sklad za izplačilo predujmov za račune, ki jih podjetja in samozaposleni izstavijo za delo in storitve, opravljene za lokalne oblasti.

V Bruslju, 17. decembra 2009

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Mario SEPI

⁽¹⁵⁾ UL C 175/57, 28.7.2009.